दसरा उत्सव दुसरा दिवस :– मंगळवार दि. १४–१०–७५ रोजी उत्सवाचा मुख्य दिवस. पहाटे ५ वा. मंदिर उघडले. ५–१५ वा. काकड आरती झाली. साईनाथांचे पुण्यतिथीचा दिवस असल्यामुळे पहाटेपासूनच साईभक्तांची गर्दी होती. ६ वा. श्रींच्या फोटोची व पोथीची साईसच्चरित पारायण समाप्ति मिरवणूक द्वारकामाईतून समाधिमंदिरात आली त्यानंतर श्रींचे मंगलस्नान झाले. सकाळी ९ वा. भिक्षा झोळी कार्यक्रम झाला. गावात घरोघरी भिक्षेसाठी गेल्यावर सुवासिनींनीं श्रींच्या निशाणाची पूजा करून भिक्षाझोळीत गहू, तांदूळ, ज्वारी, बाजरी, फळे, नारळ, पैसे अशी भिक्षा यथाशक्ति अर्पण करून प्रसाद घेतला. सकाळी १०–३० ते दुपारी १२ पर्यंत पुण्यतिथी कीर्तन झाल्यावर माध्यान्ह आरती झाली व तीर्थप्रसाद वाटण्यात आला. दुपारी १ ते ३ पर्यंत श्रींची आराधनाविधि कार्यक्रम श्री. का. सी. पाठक रिसीव्हर यांचे शुभ हस्ते झाला. यजमान म्हणून त्यांनी पुरोहितांना धोतरे उपरणी व सुवासिनींना खण दिले. सायंकाळी ५ वाजता सीमोल्लंघन मिरवणूक वाजत गाजत खंडोबाचे देवळाजवळ गेली. त्या ठिकाणी श्रींच्या निशाणाचो व शमीचे पूजन श्री. का. सी. पाठक यांनी केल्यावर सोने लुटण्याचा कार्यक्रम झाला. ग्रामस्थ व साईभक्त कार्यक्रमास मोठ्या संख्येनें उपस्थित होते. खंडोबा देवाचे दर्शन घेतल्यावर मिरवणूक शनिमंदिर, गणपतीमंदिर, महादेवाचे मंदिर, मारुती मंदिर मार्गे चावडी द्वारकामाईतून मंदिरात आली त्यानंतर धूपारती झाली.

धूपारती नंतर सायंकाळी ७–३० ते ९ वाजेपर्यंत श्रीकृष्ण बँड पथक मुंबई यांचा बँड वादनाचा कार्यक्रम झाला. रात्री ९–१५ ते १२ वाजेपर्यंत श्रींच्या रथाची मिरवणूक गावातून फिरून आली. मिरवणूकीला सनई, चौघडा डफ, श्रीकृष्ण बँड पथक मुंबई, राहाता बँड पथक, स्थानिक बँड पथक वाद्यांबरोबरच भजन वगैरे कार्यक्रमही झाले. प्रतावर्षाप्रमाणेच पुण्याचे नकलाकार श्री. रघुनाथ बाबूराव सांडभोर यांनी निरनिराळे वेष धारण करून करमणुकीचे कार्यक्रम केले. स्थानिक लोकांनी भारुड गारूड कार्यक्रम केले. कोळीलोकांच्या नाचगाणी कार्यक्रमात इतर साईभक्तांनीही भाग घेतला होता. अशा थाटात मिरवणूक मंदिरात आल्यावर भक्त मंडळींनी कलाकारांच्या कार्यक्रमास भाग घेतला. रात्रभर कलाकारांच्या हजेऱ्या झाल्या. श्रींच्या दर्शनासाठी मंदिर रात्रभर खुले होते.

दसरा उत्सव तिसरा दिवस :– बुधवार दि. १५–१०–७५ रोजी पहाटे ६ वा. श्रींचे मंगलस्नान झाले. गुरुस्थान ठिकाणी सकाळी ७–३० ते ८–३० पर्यंत रुद्राभिषेक झाला. नित्यकार्यक्रमा व्यतिरिक्त सायंकाळी ४ ते ६

पर्यंत श्री. पुराणिकबुवा यांचे कीर्तन झाले. रात्री ७–३० ते १० वाजेपर्यंत सौ. रजनी जोशी मुंबई यांचे गायन झाले. १० ते १०–३० शेजारती झाल्यावर मंदिर रात्री ११ वा. बंद झाले.

दसरा उत्सव चौथा दिवस :– गुरुवार दि. १६–१०–७५ मंदिर पहाटे ५ वा. उघडले. ५–१५ वा. काकड आरती झाली. ६ वा. श्रींचे मंगलस्नान झाले. सामुदायिक अभिषेक पूजा झाल्यावर सकाळी १०–३० ते १२ वाजेपर्यंत गोपाळकाला कीर्तन श्री. ग. वि. जोशीशास्त्री यांनी केले. दहीहंडी कार्यक्रम झाल्यावर माध्यान्ह आरती झाली. सायंकाळी ७–३० ते ९ वाजेपर्यंत श्री. प्रभाकर ब्रम्हे मुंबई यांचा गायनाचा कार्यक्रम झाला. रात्री ९–१५ ते १० वाजेपर्यंत श्रींच्या पालखी मिरवणूकीचा गुरुवारचा कार्यक्रम झाला. रात्री १० ते १०–३० शेजारती झाल्यावर उत्सव समाप्त झाला.

कोजागिरी पौर्णिमा : प्रतिवर्षाप्रमाणे रात्री ११ ते १२ श्रींची पूजा व चंद्रपूजा, मंदिरात श्री. का. सी. पाठक कोर्ट रिसीव्हर श्री साईबाबा संस्थान शिरडी यांचे हस्ते झाली. उपस्थित असलेल्या भक्तवृंदांना दूध, पोहे, व प्रसाद वाटण्यात आला. डॉ. के. बी. गव्हाणकर मुंबई यांचे प्रतिवर्षी प्रमाणे प्रवचन झाले नंतर त्यांचे सहकाऱ्यांनी भजन, गायन, नकला, वादन कार्यक्रम करून रात्रभर जागर केला.

● ● ●

शिरडी-वृत्त–माहे आक्टोबर १९७५

माहे आक्टोबर १९७५ महिन्यात व पुण्यतिथि उत्सवात काही कलाकारांनी श्रींच्या पुढे हजेरी दिली ती खालील प्रमाणे :–

कीर्तन : (१) संस्थान गवई श्री. ग. वि. जोशीशास्त्री यांची कीर्तने, नेहमीप्रमाणे झाली. (२) ह. भ. प. श्री. स. कृ. पुराणिक आळंदी-पुणे, (३) ह. भ. प. गंगाधरशास्त्री बीड, (४) ह. भ. प. विश्राम बा. ठुबे, निमगांव,

प्रवचन : (१) पंडीत वेंकटेश शास्त्री ल. जोशी, पुणे. (२) डॉ. के. बी. गव्हाणकर, मुंबई. (३) वे. शा. स. वसंतशास्त्री देशमुख.

गायन, वादन नृत्य वगैरे: (१) श्री. विजय मांजरेकर मुंबई, (२) श्री सद्गुरु भजनी मंडळ कागलवाडी कोल्हापूर, (३) गुजराथी नवरात्र उत्सव मंडळ शिर्डी. (४) श्री. श्रीराम विष्णू सातर्डेकर, मुंबई . (५) श्री. विठ्ठल ब. क्षीरसागर सोलापूर. (६) श्री. जितेंद्र अभिषेकी, मुंबई. (७) श्री. पुरुषोत्तम वालावलकर, मुंबई. (८) श्री. शशिकांत मुळे, मुंबई. (९) श्री. काळे, मुंबई. (१०) श्री. मंगेश मुळे, मुंबई. (११) श्री. सदाशिवबुवा जाधव, पुणे. (१२) श्री. भोलानाथ समेळ, मुंबई. (१३) श्री. एड्रिज रावलीन, ऑस्ट्रेलिया. (१४) श्री. रघुनाथ बा. सांडभोर, पुणे. (१५) रत्नाकर ना. कोराटे, शिर्डी. (१६) स्वामी साईदास, नासिक. (१७) कु. पद्मजा कोटस्थाने, शिर्डी. (१८) श्री. ज्ञानेश्वर वैद्य, शिर्डी. (१९) श्री. रामचंद्र न. कोते, शिर्डी. (२०) श्री. सुधीर रानडे, मुंबई. (२१) सौ. शरयु सा. मराठे, शिर्डी. (२२) कु. मंगला ग. जोशी, शिर्डी. (२३) श्री. सदाशिव गो. हडकर, मुंबई. (२४) कु. सुलभा रा. खोत, शिर्डी. (२५) श्री. शामसुंदर ल. मेडा, संगमनेर. (२६) श्री. आनंदगिर गं. गोसावी, संगमनेर. (२७) श्री. वसंत गो. पणशीकर, मुंबई. (२८) सौ. बनुबाई द. गुरव, शिर्डी. (२९) श्री. दत्तोबा गुरव, शिर्डी. (३०) श्री. सुरेंद्र द. गांधी, पुणे. (३१) श्री. जगन्नाथ ना. कुलकर्णी, पुणे. (३२) श्री. शंकर रा. सालकर, शिर्डी. (३३) श्री. इच्छा शं. जोशी, मुंबई. (३४) श्री. जगन्नाथ गणाचार्य, मुंबई. (३५) श्री. सुनिल र. सांडभोर, पुणे. (३६) श्री. नामदेव ना. भुईर, नवघर. (३७) श्री. नारायणराव क्षिरसागर चिखलठाणा. (३८) श्री बाबूराव भा. गुरव, कोपरगाव. (३९) श्री. सखाराम रा. साळकर, कोपरगाव. (४०) श्री. ज्ञानोबा ता. वाडेकर, शिर्डी. (४१) सौ. रजनी जोशी, मुंबई. (४२) श्री. रमेश मोडक, मुंबई. (४३) श्री. माधव कुंडले, मुंबई. (४४) श्रीमती गोदूताई पडळे, मुंबई. (४५) श्रीकृष्ण बँड पथक, मुंबई. (४६) श्री. जयवंत कुलकर्णी, सौ. पुष्पा पागधरे श्री. दीनानाथ वरळीकर आणि पार्टी, मुंबई. (४७) श्री प्रभाकर म्हात्रे, मुंबई. (४८) श्री. विद्याधर जोगळेकर, मुंबई. (४९) श्री. विलास जोगळेकर, मुंबई. (५०) श्री. प्रमोद ग. जांभेकर, मुंबई. (५१) श्री. प्रकाश गो. जांभेकर, मुंबई. (५२) श्री. नन्नेबाबू कुवर बदर. (५३) श्री इच्छाशंकर ह. जोशी, मुंबई. (५४) श्री. रामचंद के काळे. नागपूर. (५५) श्री. नरहरी रा. कविश्वर इन्दौर. (५६ श्री. आण्णासाहेब पिळणकर, मुंबई. (५७) श्री. विलास बिर्जे, मुंबई. (५८) श्री. बाळ राणे, मुंबई. (५९) श्री. एकनाथ धनवडे, मुंबई. श्री अनंत पांचाळ. (६०) श्री. शशिकांत पुसाळकर, मुंबई. (६१) सौ. शुभां-

गिनी गव्हाणकर. (६२) सौ. छाया नाईक. (६३) श्री. रंजन गव्हाणकर. (६४) श्री. मोहन गव्हाणकर. (६५) शाहीर श्री. विनायक लाड आणि मंडळी. (६६) श्री. विजय म्हात्रे. (६७) श्री. हरीष गव्हाणकर. (६८) श्री. आप्पा सामंत. (६९) श्री. प्रदीप लाड. (७०) श्री. दिदारसिंग. (७१) श्री. सुरेश सावंत. (७२) श्री. विजय पाताडे. (५३) श्री. माधव रघुनाथ साठे पुणे. (७४) श्री. शशिकांत द. कुळकर्णी. लोणावळा. (७५) श्री. वजरेश्वरी, भजनी मंडळ कोपरगाव.

माननीयांच्या भेटी :–

(१) मा. श्री. शंकररावजी चव्हाण, मुख्यमंत्री महाराष्ट्र राज्य.
मा. श्री. पी. बी. सावंत, न्यायमूर्ति उच्च न्यायालय. मुंबई.

(२) मा. श्री. त्रि. जि. खताळ, राज्यमंत्री महाराष्ट्र राज्य.

(३) मा. श्री. पी. के सावंत प्रदेश काँग्रेस अध्यक्ष, महाराष्ट्र.

(४) मा. श्री. अ. भा. निंबाळकर, डायरेक्टर ऑफ शुगर महाराष्ट्र राज्य पुणे.

(५) मा. श्री. डी. एम. सिन्हा, (IAS) कमिशनर व सेक्रेटरी यू. पी. राज्य लखनौ.

(७) मा. श्री. ए. एम. केरें (IAS) मॅनेजिंग डायरेक्टर टेक्सटाईल डेव्हलपमेंट कार्पोरेशन.

(८) मा. श्री. एस्. एस्. सक्सेना (IAS) सेक्रेटरी टॅरिफ कमिशन महाराष्ट्र राज्य.

(९) मा. श्री. के. एम. पाटील, (IAS) कृषी व पाटबंधारे राज्य मंत्री महाराष्ट्र राज्य.

(१०) मा. श्री. पी. सी. नायक. सेक्रेटरी इंडस्ट्रीज डिपार्टमेंट महाराष्ट्र राज्य व चेअरमन महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ.

सत्कार : श्रीकृष्ण बँड पथक भोईवाडा मुंबई सतत २५ वर्षे शिर्डीला येऊन श्रीसाईबाबांची सेवाकरित असल्यामुळे श्री. का. सी. पाठक कोर्ट रिसीव्हर शिर्डी यांनी मंडळाचे मॅनेजर श्री. सदानंद विठ्ठलराव दळवी यांना शाल व श्रीफळ देऊन सत्कार केला.

हवापाणी : शिरडी येथील हवा पाणी उत्तम असून रोगराई काही नाहीं. दरवर्षीपेक्षा यंदा पावसाचे प्रमाण भरपूर असलेलें संकरित हद्दीतील व गावातील विहिरीना पाणी भरपूर असून येत्या उन्हाळ्यात पिण्याच्या पाण्याची टंचाई भासणार नाही.

● ● ●

शिरडी–वृत्त–माहे डिसेंबर १९७५

या महिन्यात साईभक्तांची गर्दी जास्त प्रमाणात होती. कारण व [illegible] सुट्या, शाळांच्या सहली, नाताळसण यामुळे यात्रेकरू, भक्तमंडळी यांची यामुळे संपूर्ण महिन्यात साईदर्शनासाठी गर्दी होती.

काही कलाकारांनी श्रीपुढे आपली सेवेची हजेरी दिली ती खालीलप्रमाणे :–

कीर्तन :– (१) संस्थान गवई श्री. ग. वि. जोशीशास्त्री यांची कीर्तने नेहमीप्रमाणे झाली. (२) श्री. नानासाहेब रासने, पुणे. (३) श्री. तुकारामबुवा परदेशी, शिर्डी. (४) ह. भ. प. गोविंदबुवा देव, मुंबई ४. (५) ह. भ. प. नामदेव ना. पाटील मुंबई २८. (६) ह. भ. प. तुलसीराम भगत (७) सौ. मालनबाई तु. भगत, शेगांव.

प्रवचन : – (१) ह. भ. प. निवृत्तिबुवा पाटील, गोंदकर, शिर्डी. (२) ह. भ. प. लक्ष्मणबुवा वाघचौरे, शिर्डी. (३) ह. भ. प. वसंत स. बावरे मुंबई ७१.

गायन, वादन, नृत्य, भजन :– (१) श्री. दुर्गादास वि. रामाणी, मुंबई ७. (२) कचरदास भजन मंडळ, मुंबई. (३) वज्रेश्वरी भजन मंडळ, एकरुखे कोपरगाव, (४) श्रीमती मधू चन्द्रा हैद्राबाद, (५) विद्यार्थी कला शिक्षण संस्था परळ, मुंबई (६) सौ. अलका भा. रिसवडकर, मुंबई ६९. (७) स्वामी रामानंद, बेळगाव. (८) सौ. विमल गव्हाणकर, मुंबई ४. (९) सौ. शैलजा ना. तळेकर, पनवेल. (१०) श्री. रामचंद्र मो. आपटे, मनमाड. (११) सौ. सुधा सु. चापणेरकर अहमदाबाद. (१२) कु. विजयलक्ष्मी रामकृष्ण. माहीम १६. (१३) कु. जयश्री शेजवाडकर, मुंबई. १२ (१४) सौ. मधुबाला चावला मुंबई २५. (१५) सौ. सीता कृ. टिपणीस मुंबई २५.

दत्तजयंती कार्यक्रम :– श्री दत्तजयंती निमित्त श्रीसाईमंदिरात दत्तजन्म कीर्तन झाल्यावर रात्री ९–१५ ते ११ पर्यंत श्रींच्या रथाची मिरवणूक शिर्डी गावातून काढण्यात आली. त्यात असंख्य साईभक्तांनी मोठ्या उत्साहाने भाग घेतला. त्यानंतर शेजारती झाली.

माननीयांच्या भेटी :—

(१) मा. श्री. पंत, आय. जी. पी. गुजराथ राज्य.

(२) मा. श्री. दिघे, नागपूर हायकोर्ट जज्ज.

(३) मा. श्री. बी. एन. आडारकर, चेअरमन एस. टी. कार्पोरेशन महाराष्ट्र.
(४) मा. श्री. रामनाथ पांडे, राज्यमंत्री महाराष्ट्र राज्य.
(५) मा. श्री. डी. डी. साठे. मुख्य सचिव महाराष्ट्र राज्य.
(६) मा. श्री. व्ही. सुंदरम् IAS. जिल्हाधिकारी अहमदनगर.
(७) मा. श्री. विजयसिंह खत्री I. A. S. C E. O. अहमदनगर.
(८) मा. श्री. विलासराव पाटील प्रांत ऑफिसर, संगमनेर.

हवापाणी : शिरडी येथील हवापाणी उत्तम असून रोगराई काहीं नाहीं. पहाटेचेवेळी हवेत बराच गारठा असतो.

साई गीत

साई ! तोरे दरसन की अभिलाषी ॥टेक॥
घट घट में हो बसे सांवरे ओ अविनाशी ॥१॥
अगाध महिमा तोरी शिरडी तीरथ काशी ॥२॥
बाट हूँ जोहत निसदिन मन में रहत उदासी ॥३॥
दरस बिना कछु ना भावत, दिन लागत बासी ॥४॥
छांव में तोरे साई ! मैं चरणों की दासी ॥५॥

– राधाकृष्ण गुप्ता "चेतन"

श्रीसाईलीला

लेखक - कवींचे द्वितीय स्नेहसंमेलन

शिर्डी - १९७६

श्रीसाईलीलेच्या लेखक – कवींचे दुसरे स्नेहसंमेलन शिर्डी क्षेत्री दिनांक १५ व १६ फेब्रुवारी १९७६ ला भरविण्यात येत आहे. या निमित्याने श्रीसाईलीलेच्या लेखक-कवीना परस्पर परिचय होण्याची सुवर्णसंधि मिळणार असून यातूनच श्रीसाईलीलेच्या विकासाच्या दृष्टीने कार्य करण्यास अवसर मिळणार आहे.

या दोन दिवसाच्या स्नेहसंमेलनात श्रीबाबांचे दर्शन, मेळावा, परिचय कार्यक्रम, श्रीसाईलीलेत काय असावे, काय नसावे, श्रीसाईलीलेची आणखीन उत्तरोत्तर प्रगती कशी काय साधता येईल इ. विविध विषयांवर चर्चा असा भरगच्च कार्यक्रम आयोजिला जाईल.

श्रीसाईलीलेच्या लेखक-कवी यांची निवास-भोजनाची सारी व्यवस्था श्रीसाईबाबा संस्थान शिर्डी यांचेतर्फे करण्यात येणार आहे. तरी या संमेलनास हजर राहू इच्छिणाऱ्यांनी मे. रिसिव्हर साहेब, श्री साईबाबा संस्थान मु. पो. शिर्डी, जि. अहमदनगर, ता. कोपरगाव यांचेकडे त्वरित पत्रव्यवहार करून आपल्या आगमनाची सूचना त्यांना देऊन आपली जागा आरक्षित करावी म्हणजे व्यवस्था करणे ठीक पडेल.

● गतवर्षीप्रमाणे यंदाही मुंबई सेंट्रल एस्. टी. मुख्य स्थानकावरून दुपारी १२ वाजता खास एस्. टी. गाडी सोडण्याची व्यवस्था करण्यात आली आहे. यासाठी पन्नास जागा भरण्याची जरूरी आहे. यासाठी एस्. टी. भाडे आरक्षित जागेसह रुपये १९ प्रत्येकास द्यावे लागेल. श्रीसाईलीलेच्या लेखक-कवींना प्रथमाधिक्य दिले जाईल.

एस्. टी. बस शनिवार दि. १४ रोजी १२ वा. बॉम्बे सेंट्रल मुख्य आगार (सेंट्रल डेपो) येथून सुटेल व ती रात्री सुमारे नऊ वाजता शिर्डी येथे पोचेल. ही गाडी मुंबईहून, ठाणे, नासिक, सिन्नर कोपरगाव मार्गे शिर्डीस जाईल.

कार्यवाह :
डॉ. श्री. दि. परचुरे
श्री. सदानंद चेंदवणकर
कार्यकारी संपादक
श्रीसाईलीला

निमंत्रक :
श्री. का. सी. पाठक
प्रधान संपादक
श्रीसाईलीला

५५

श्री गजानन महाराज, शेगाव

वन्दन करके प्रभु चरणों में सफल करो रे जीवन
बोलो गं गं गजानन
बोलो जय जय गजानन ।। टेक ।।

अवधूत ऐसे दिगंबर वृत्ति
सहज ही जगती मन में विरक्ति
देह की सुधबुध जाती रहती, लख तेजोमय आनन ।।१।।

तुम हो नूतन हे निराकार
साकार रूप हे सर्वाधार
महंकाल हे श्रीओंकार, हो तुम सत्य चिरंतन ।। २ ।।

वर्णनातीत हे सत्य सुन्दर
प्रिय मन मोहन, हे मुरलीधर
प्राण सखा प्रिय हे जगदीश्वर, हो सबके रघुनंदन ।। ३ ।।

भावावेश में भक्त पुकारे
आनंदित हो आरती उतारे
तव चरणों में शीश नवाकर करते तेरा चिन्तन ।। ४ ।।

— राधाकृष्ण गुप्ता "चेतन"

कोण चालविल नाव ?

साईबाबा तुमच्यावाचून कोण चालविल नाव
मला न ठावा सत्य सांगतों कोठे माझा गाव !

उफाळलेली लाट धावते होडीच्या भोवती
फेसाळत ये याच दिशेला फिर्रर दिशा भासती !
शिणल्या हाता नसे विसावा ओठावर तव नाव . . . १

दोर शिडाचे जीर्ण जाहले अवखळ वाहे वारा
कृष्ण ढगांनीं भरले अंबर कोठे न दिसे तारा !
भितीग्रस्त हे जीव बैसले एक तुझ्यावर भाव . . . २

इथे भोवरा तिथें भोवरा न दिसे कुठे किनारा
वाऱ्यासंगे धावे पाणी उडवित येत फवारा !
रक्षिल आतां कोण नाव ही साईबाबा धाव . . . ३

किलोजणांना तूं दिला निवारा बुडल्यांना आधार
गिरिधारी तूं त्रस्त जिवांचा कर्णा परि तूं उदार !
उभा असा मी वादळांत या येथे झेलित घाव . . . ४

तुझ्या कृपेने मेघ फाकले दिशा पहा हासती
स्थिरावलेली नौका दिसते पक्षीगण गाती !
कळले मजला पुनः एकदां तूंच दिनांचा देव . . . ५

—श्री. श्री. तु. नाईक. एम. ए.

सर्व संग सोडुनि भावे

सर्व संग सोडुनि भावे
तुझिया नगरी गावे ॥०॥

तुजविण घडते येथे
अंगोपांगी माती
उरी नाम एकच येते
ती गोदाम्मा सती ॥१॥

संग-रंग या जगीचे
तुटून पुसून जाती
बहुढंग जीवन रंगे
माते तुझिया संगे ॥२॥

प्रथम भेटी माजी मजला
दिधली भक्तिची तू गाथा
भक्ति भक्ति तेच जीवन
ध्यास हा अमृत-सिंचन ॥३॥

माते मजवरि हो ऐसी कृपाळू
भक्ति दालन देई मज आंदण तू
बहिरंग द्वारातून आत दे प्रवेश
अंतरातील गणेशा जागवी तु ॥४॥

ऐसी रूपे नवविधा
दाखवी दुर्गे आता ॥
आतुरली मन काया वाचा
करि गे मज तव ज्ञाता ॥

—नरेंद्र-कृष्ण

"जय जय हे! घनश्याम"

कालिंदीच्या निळ्या जळांतुन,
नित्य ऐकतो नाम ।
जय जय हे! घनःश्याम ॥धृ.॥

हिच्या किनारी गोपालांसह
नित्य खेळला खेळ ।
काला खाऊन परतुन गेला
होतां कातरवेळ ।
कण अन्नाचे पोटी म्हणुनी
ओठी जपत नाम जय जय हे घनःश्याम ॥१॥

हिच्या तटावर रास रंगला
अनंत रंगाचा ।
गोप गोपिनीं शोध घेतला
कृष्ण कन्हैयाचा ।
अनुरागाचा रंग रेखितो
पाण्यावर घनःश्याम । जय जय हे घनःश्याम ॥२॥

इथेच तिष्ठत ठेऊन राधा
गेला श्रीरंग ।
भान हरपूनी जिथें रंगुनी
गोकुळ हो दंग
चराचरांतून उठते येथें
मधुमय एकच नाम । जय जय हे घनःश्याम ॥३॥

—गुणवन्त तावरे, डोंबिवली

h&

साई - धावत झणि येई

साई धावत झणि येई . . . धृ.

डोळ्यावरची धुंदी हटेना तोंडामधुनि शब्द फुटेना
सांगितले ते कधि न पटेना लटपटलो पायीं — साई १

मार्ग भयंकर काळोखाचा लपले त्यामधि खळगे खाचा
कंटक रुतती घुसती कांचा नीट मार्गी नेई — साई २

लंघुन काटयांचे ते कुंपण भटकत फिरते वारू सम मन
विकार हिरवा चारा पाहून बंधन त्या नाही — साई ३

उजाड बनली माझी शेती नाही नांगर बैल न हातीं
पिकवु कसे मी माणिक मोती शरण तुझ्या पायीं — साई ४

जीवन माझे खारा सागर तृषा लागली मजसि भयंकर
त्यासाठी ही आणिली घागर जीवन मज देई ५

तुझ्या धुनीतील विस्तव होईन हुक्क्यामधि मग आरूढ होईन
एक रूप तव श्वासी होईन जन्म सफल होई — साई ६

तुझ्या मशिदीत होईन धोंडा घोळवुनि मज तेथे ओढा
तव पायाचा मजला ओढा दर्शन नित देई — साई ७

कृपा दृष्टीची तव जर पांखर दुधांत पडते माझ्या साखर
पुरे जन्मभर इतुकी भाकर घांस मला देई — साई ८

रा. श्री. पाटील गळेगांवकर
बी. ए. (ऑनर्स) बी. एड्.
साने गुरुजी मार्ग,
देगलूर, जि. नांदेड.

साधु संत येती घरा । तोचि दिवाळी दसरा ।

पण केवळ साधु संतच नव्हे तर प्रत्यक्ष "रामावतारी" "कृष्णावतारी" "दत्तावतारी" भगवान् सच्चिदानंद सद्‌गुरु **श्रीसाईबाबा** (शिरडीचे) आपल्या घरी येतील तो तुमच्या आयुष्यातील **'सोनियाचा दिस'** होय.

आजच श्रीसाईबाबांची शीलाखंडावरील पूर्णाकृती पंचधातूची (ब्रॉंझ) अभंग मूर्ति खरेदी करून आपल्या घरी बाबांना कायमच्या वास्तव्याला बोलवा. मग काय रोज पूजा आरती नैवेद्य म्हणजे जणू काय **"जाहले घराचे मंगल देऊळ !"**

अशा तऱ्हेने साईभक्ताचे प्रत्येक घर हे एक लहान का होईना पण प्रत्यक्ष बाबांचे मंगल देऊळ बनावे अशी इच्छा मनी धरून आम्ही श्रीसाईबाबांची ९ इंच उंच व ५ इंच रुंद अशी पंचधातूची अत्यंत मजबूत अशी मूर्ति बनविली आहे. जिला अगदी लहान मुलांपासूनसुद्धा फारसे जपावे लागत नाही.

मूर्तीचे खास वैशिष्ट्य म्हणजे ती पंचधातूची व योग्य साईजची बनविल्या-मुळे एक तर मूर्ति ताम्हनांत ठेवून तिला सुवासिक अत्तराने अगर पंचामृताने स्नान, अभिषेक घालता येतो. तसेच मूर्तीला डोक्यावर शिरपेंच, मुकुट इत्यादि अलंकार व फेटा अगर इतर रंगीबेरंगी पोषाखाने मूर्ति अत्यंत शोभिवंत करून आपल्याला कमालीचे मानसिक समाधान मिळते.

मूर्तीची किंमत अत्यंत वाजवी ठेवली आहे !

तसेच श्रद्धावंत भक्तांच्या काही अडचणीही आम्ही लक्षात घेऊन योग्य प्रकारे सहाय्य करू ! बाहेरगावी मूर्ति पोस्टाने अगर व्ही. पी. ने पाठवू.

"मूर्तीच्या स्थापनेसाठी सुबक डिझाईनचे लाकडी देव्हारे उपलब्ध आहेत."

अधिक माहिती वा इतर तपशिलासाठी प्रत्यक्ष भेटा अगर लिहा :—

श्री. मनोहर घनश्याम पितळे,
पितळेवाडी, हनुमान रोड,
विलेपार्ले (पूर्व), मुंबई ४०,००५७
फोन नंबर : ५७ ६२ ९८.
भेटण्याची वेळ : सकाळी ७ ते ९
रात्री ७ ते ९.

Regd. No. MH/BYE/2(

तीन रंगी आशीर्वाद फोटो

आकार	किमत	आकार	किंमत
१४" × २०"	रु. १–५०	८" × १०"	रु. ०–५०
१०" × १४"	रु. १–००	२½" × ३½"	रु. ०–२०
४½" × ५½"	रु. ०–३०		

प्रसिद्ध ब्लॉकमेकर श्री. डी. डी. नेरॉय यांच्या ब्लॉकावरून छापलेले फोटो

प्रकार	रंग	आकार (सें. मी.)	किंमत
१. शिळेवर बसलेले बाबा	तीन रंगी	३५.५६ × ५०.८	१–५०
२. शिळेवर बसलेले बाबा	काळा व पांढरा	,, ,,	१–२५
३. शिळेवर बसलेले बाबा	,,	२२.८६ × ३३.०२	०–५०
४. द्वारकामाईतील बाबा	तीन रंगी	,, ,,	०–५०
५. शिरडी दर्शन (६६ फोटोंचा अलबम)			२–००

श्री साईबाबा संस्थानच्या कार्यालयांचे पत्ते :

१ शिरडी, ता. कोपरगांव, जि. अहमदनगर (महाराष्ट्र).

२. साईनिकेतन, डॉ. आंबेडकर रोड, प्लॉट नं. ८०४ बी, दादर, मुं. नं. १४

मुद्रक : **पांडुरंग मोरे**, बॉम्बे नॅशनल प्रिंटर्स प्रा. लि.

४२, जी. डी. आंबेकर रोड, वडाळा. मुंबई ३१.

संपादक व प्रकाशक : **श्री. का. सी. पाठक**, 'साई निकेतन', डॉ. आंबेडकर रोड,

खोदादाद सर्कलजवळ, प्लॉट नं. ८०४ बी, दादर, मुंबई-१४.

श्री साईलीला

भुयारातील ही बाबांच्या गुरूची समाधि. इथे बसून बाबांनी बारा वर्षे तप केले. बाबा नित्यनेमाने तिथे नमन करीत.

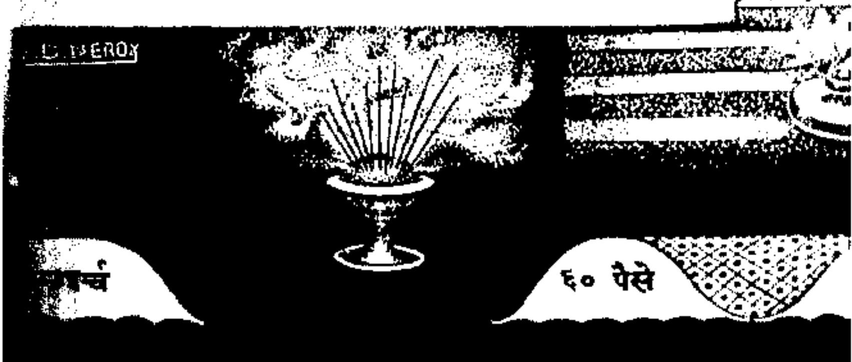

अनुक्रमणिका — मार्च १९७६

१) लेखक–कवींचे दुसरे स्नेहसंमेलन — संपादकी

२) संगीत दिग्दर्शक श्री. डी. पी. कोरगावकर — श्री. चंद्रकांत सा

३) मी प्रत्यक्ष पाहिलेले साईनाथ महाराज — श्री. अनंत चितां

४) श्रीसाईबाबा व गलफ — श्री. सदाशिव शृंगार

५) नास्तिकाचे आस्तिक बनले — श्री. चंद्रकांत सा

६) संत नामदेव — श्री. गणेश विष्णु कविट

७) श्रीसाई कृपेचा अनुभव — श्री. महादेव द. शि

८) श्री संत गुलाबबाबा — डॉ. अनिल जायस्व

९) गुरुमहिमा — श्री. विनायक पाट

१०) वाऱ्यावरचे विचार — श्री. द. गं. टिपणी

११) श्रीसाईकृपा — मंगला रा

१२) श्री संत गुलाबबाबा दरबार — श्री. दा. ना. देशमु

१३) भवसागर के पार लगा दे — श्री. ना. पु. अवस्

१४) संत गुलाबाच्या पहा काटेलाला — श्री. दा. ना. देशमु

१५) साई! तुम हो दयानिधान — श्री. राधाकृष्ण गुप्ता ' चेतन

१६) दिव्यत्वाची येथे प्रचिती — श्री. विजय हजा

१७) पद साईबाबांचे — श्री. स. मा. मुन्हा

१८) साईनाम — सौ. सरला ग

१९) अंतरीची आस — श्री. रमेश डी. चव्हा

२०) सजवरी ठेवा कृपाकटाक्ष — श्री. दत्ताराम बारस्क

जगा लावावे सत्पथी । हेचि साईलीलेची कृति ॥

श्री साई वा क्सु धा

स्फटिक लाल काळा पिवळा ।
जैसा रंग तैसी कळा !
परी तो सर्वा रंगा निराळा ।
विकारां वेगळा निर्मळ ॥१२॥

माळावरी जैसें मृगजळ ।
शुक्तिकाधिष्ठित रौप्य झळाळ ।
पाहतां दोरीचें वेटोळ
नसता व्याळ आभासे ॥१३॥

दोरीवरी सर्पारोहण ।
वस्तुगत्या अप्रमाण ।
तैसेंच 'मी देह' हा अभिमान ।
मिथ्या बंधन मुक्तासी ॥१४॥

देहेंद्रिय मनःप्राण
आत्मा यांहूनही विलक्षण ।
स्वयंज्योति शुद्ध चैतन्य ।
विकारविहीन निराकृती ॥१५॥

देहबुद्धि मनप्राण ।
या सर्वांचा जंव अभिमान ।
तंव तें कर्तृत्व भोक्तृत्व प्रमाण ।
सुख दुःख भान अनिवार्य ॥१६॥

—श्रीसाईसच्चरित अध्याय १९ वा

श्रीसाईलीला

[श्रीसाईबाबा संस्थान, शिरडीचे
अधिकृत मासिक]

वर्ष ५४ वे] मार्च ७६ [अंक ११

: संपादक :
श्री. का. सी. पाठक,
रिसिव्हर श्रीसाईबाबा संस्थान, शिर्डी

: कार्यकारी संपादक :
- डॉ. श्री. दि. परचुरे, (इंग्रजी आवृत्ती)
- श्री. सदानंद चेंदवणकर (मराठी ,,)

वार्षिक वर्गणी रु. ६-०० (ट. ख. सह)
किरकोळ अंक ६० पैसे फक्त.

: कार्यालय :
"साईनिकेतन", प्लॉट नं. ८०४-बी,
डॉ. आंबेडकर पथ, दादर, मुंबई १४.
पिन : ४०००१४
दूरध्वनी : ४४ ३६ ६१

संपादकीय

लेखक—कवी द्वितीय स्नेहसंमेलन

स. न. वि. वि.

श्रीसाईलीलेच्या लेखक-कवींचे दुसरे स्नेहसंमेलन फेब्रुवारीच्या १५ व १६ या तारखांना शिर्डी येथे भरविण्यात आले होते. १९७५ साली अशा स्वरूपाचे स्नेहसंमेलन प्रथमच भरविण्यात आले होते. यंदाचा हा लेखक–कवींचा मेळावा अतिशय उत्साहाने एकत्र आला व सोहळा अत्यंत यशस्वीपणे पार पडला ही आनंदाची गोष्ट होय.

या स्नेहसंमेलनास श्रीसाईलीलेच्या इंग्रजी मराठी अंकातून अधून मधून व नियमितपणे लेखन करणारी अशी सुमारे पंचावन्न स्त्री-पुरुष लेखक मंडळी हजर होती. मुंबईहून डॉ.के. भ. गव्हाणकर श्री. डी. आर. खडके, श्री. चंद्रकांत सामंत, श्री व सौ. विजय हजारे, श्री व सौ. ए. एस. सावंत, श्री व सौ. प्रकाशभाई दोशी, सौ. मंदाकिनी दरेकर, कु. नलिनी आचरेकर, श्री. नंदवानी, श्री. मा. ग. गोरे, श्री. राधाकृष्ण गुप्ता 'चेतन', श्री. एस. पी. कोरगावकर, ॲड. जाफरी, श्री व सौ. श्रीराम सालार्डेकर, श्री. चव्हाण, पुण्याहून प्रा. र. श्री. पुजारी, श्री व सौ. रघुनाथराव सांडभोर, श्री. सु. मा. गर्जे, श्री. मोरे, मालेगावहून सौ. सुशिलाबाई हजारे, दुधन्याहून श्री. पारटकर, बिदरहून प्रा. श्री. गुंडेराव पटवारी, जबलपूरहून श्री. दीनानाथ 'गुप्ता', श्रीमती शर्मा, नवापूरहून श्री. व सौ. मनोहरभाई शहा, नागपूरहून डॉ. अनिल जायस्वाल, मसूरीहून श्री. व सौ. अरोरा, गुळुंचेहून प्रा. अमिनगड, इ. मंडळींचा अवश्य उल्लेख करावयास हवा.

संमेलनाच्या पहिल्या दिवशी म्हणजे रविवार ता. १५ रोजी सकाळी ९ वा. प्रत्यक्ष कार्यक्रमास सुरुवात झाली. श्रीसाईबाबा संस्थानचे कोर्ट रिसिव्हर साहेब श्री. का. सी. पाठक यांनी सर्वांचे स्वागत केले. मुंबापुरीतील एक नामवंत डॉक्टर, श्रीसाई संस्थानचे एक जुने विश्वस्त, व श्रीसाईलीला मासिकाचे भूतपूर्व संपादक डॉ. के. भ. गव्हाणकर यांची पाठकसाहेबांनी अध्यक्ष म्हणून निवड केली. त्यास लगेच अनुमोदन मिळाले व दोन्ही दिवसांचा संमेलनाचा संपूर्ण कार्यक्रम डॉ. गव्हाणकरांच्या अध्यक्षीय उपस्थितीत निर्विघ्नपणे व शांतपणे

पार पडला. सकाळच्या या पहिल्या बैठकीत प्रा. अमिनगड यांच्या पत्नी व साईलीलेचे भूतपूर्व संपादक श्री. नागेशराव सावंत यांच्या निधनाबद्दल दुखवट्याचा ठराव संमत करून दोन मिनिटे स्तब्धता पाळण्यात आली. श्रीसाईलीलेचे एक कार्यकारी संपादक डॉ. श्री. दि. परचुरे यांनी समेलन भरविण्याचा उद्देश कथन केला व त्यानंतर संमेलन यशस्वी करण्यास आवाहन केले, नंतर दुरून दुरून आलेल्या मंडळींनी आपापला परिचय करून दिला व या कार्यक्रमानंतर सारी मंडळी दुपारच्या आरतीस गेली. प्रसाद ग्रहणानंतर विश्रांती घेऊन दुपारी चार वाजता संमेलनांतील चर्चेच्या प्रत्यक्ष कार्यक्रमास सुरुवात झाली.

या बैठकीत श्रीसाईलीलेचा खप जास्तीत जास्त वाढविण्याच्या दृष्टीने काय काय करता येईल याबद्दल मोकळेपणाने चर्चा झाली. अनेक लेखक-वाचकांनी आपापले विचार मांडले अनेकांनी मासिकात आता जाहिराती घ्याव्यात अशी सूचना केली. कित्येकांनी अंकाची पाने वाढवावीत असे सुचविले. तर काहींनी इंग्रजी व मराठी आवृत्तिप्रमाणेच हिंदी व गुजराथी आवृत्ति पण प्रकाशित केली जावी अशी सूचना केली. इंग्रजी अंकातील छापली जाणारी देणगीदारांची यादी न छापता त्याऐवजी त्या जागेत आणखीन लेख दिले जावेत असे श्री. नंदवानी यांनी सांगितले. साईभक्त जेव्हा शिर्डीस येतात आणि आपणाला जागा मिळावी यासाठी निवासस्थान प्रमुखांकडे जेव्हा धाव घेतात तेव्हा तिथल्या तिथेच त्यांचेकडून श्रीसाईलीलेची वर्गणी रु. सहा वसूल करावी व त्यांना वर्गणीदार करावे असे एका साईप्रेमीने सांगितले. याच बैठकीत एखादे साई-बाबांचे तत्वज्ञानपर विद्यापीठ संस्थेने आता स्थापन करावे असे सुचविले गेले.

श्रीसाईलीलेत सुधारणा करण्याच्या दृष्टीनेही अनेकांनी सूचना केल्या. पाने तर मासिकाची वाढवावीतच त्याशिवाय लेखाची पोच द्यावी. वर्गणी संप-ल्याचे कार्डाने कळवावे किंवा पहिल्या पानावर शिक्का मारून वर्गणीदाराचे लक्ष आकृष्ट करावे मासिकात श्रीसाईबाबांचे संबंधीचा वाचनीय व रंजक मजकूर यावा शाळा-कॉलेजातून या अध्यात्मिक मासिकाचा प्रचार-प्रसार व्हावा, पुढील अंकात काय काय येणार आहे, कोणते वाचनीय लेख येणार आहेत त्याची एक झलक द्यावी. मासिकाच्या वर्गणीत वाढ करावी, श्रीसाईसच्चरित्रा-तील वर्णन केलेल्या एक-एक संस्मरणीय घटना क्रमाक्रमाने पण थोडक्यात मासिकातून द्याव्यात. काकासाहेब दिक्षितांच्या रोजनिशीतील मजकूर श्रीसाई-लीलेतून क्रमशः द्यावा अशा एक ना दोन असंख्य सूचना श्रीसाईप्रेमींकडून केल्या गेल्या चहापानानंतर हा कार्यक्रम आटोपला.

दुसऱ्या दिवशी म्हणजे सोमवार दि. १६ रोजी सकाळी सुप्रसिद्ध उद्योगपती श्री. सोमय्या शेटजींच्या लक्ष्मीवाडी येथल्या गोदावरी साखर कारखान्यास

पाहुणे मंडळींनी भेट दिली; तर काहींनी आपापले अभिषेकविधि आटोपले. दुपारी चार वाजता पुन्हा बैठक भरविली गेली. या बैठकीत लेखक, कवी व हितचिंतक यांनी आदल्या दिवशी सुचविलेल्या सूचनांचा परामर्ष घेण्यात आला. प्रथम मराठी आवृत्तिचे कार्यकारी संपादक श्री. सदानंद चेंदवणकर यांनी व नंतर इंग्रजी आवृत्तीचे कार्यकारी संपादक डॉ. श्री. दि. परचुरे यांनी सूचनांना समाधान कारक उत्तरे दिली, व श्रीसाईलीला मासिकाच्या वर्गणीदारांची संख्या कुणावर ही जबरदस्ती न करता, कुणालाही बंधने न घालता उत्स्फूर्तपणे वाढली पाहिजे असे सांगितले. अध्यक्ष डॉ. अण्णासाहेब गव्हाणकरांनी श्रीसाईलीलेत आता खूपच बदल झालेला असून दर्जा पण चांगला वाढलेला आहे. आपण संपादक असतांना खपणाऱ्या प्रती व आताची संख्या यांच्यांत जमीन अस्मानाचा फरक आहे. निश्चित मासिक आता प्रगतीपथावर आहे तेव्हा कोणत्याही परिस्थितीत हे मासिक टिकविलेच पाहिजे असे आवर्जून सांगितले. श्रीसाईलीलेचे प्रधान संपादक व कोर्ट रिसिव्हर श्री. का. सी. पाठकसाहेब यांनी समारोपा दाखल केलेल्या भाषणातून लेखक कवींनी सुचविलेल्या सूचनांचा आस्थापूर्वक व शक्यतोवर विचार करू असे सांगितले. शेवटी अध्यक्ष व कार्यकारी संपादक द्वयांचा त्यांनी पुष्पहार घालून सत्कार केला. संस्थानतर्फे या बैठकीस हजर असलेल्या एकजात सर्वांना नूतन रोजनिशी, श्रीबाबांचे एक सुरेख रंगीन छाया-चित्र व हॉलंडहून आलेल्या चीनचा पॅकबंद डबा, उदी या वस्तू भेटीदाखल देण्यात आल्या. पुन्हा पुढील वर्षी येथेच स्नेहसंमेलन भरविण्याचे ठरविले गेले.

दोन्ही दिवशी संमेलनात कवींनी श्रीबाबांच्यावर केलेल्या शेर–शायरींची अक्षरशः बरसात केली. श्री. श्रीराम सातर्डेकर यांनी श्रीबाबांची लोकप्रिय पदे आपल्या कंठातून गाऊन श्रोत्यांची भरपूर करमणूक केली. श्री. आप्पा सामंत यांनीही सुमधुर ढोलकी वादनाद्वारे आपल्या कलेचे प्रदर्शन केले. श्री. चंद्रकांत सामंत यांनी शेवटी जमलेल्या लेखक–कवींच्या तर्फे संस्थानचे व सर्वांचे आभार मानले व पुनश्च पुढील वर्षी अवश्य भेटू असे सर्वजण एकमेकांना हसत हसत सांगत हा दोन दिवसांचा गोड सोहळा संपला. या संमेलनात श्री. के. भ. उर्फ अण्णासाहेब गव्हाणकर यांनी नुकत्याच केलेल्या अमेरिकेतल्या दौऱ्यात तिथे केलेल्या श्रीबाबांच्या भाषणासंबंधीची एक टेपरेकॉर्ड ऐकविण्यात आली. श्रीसाईलीला संमेलनास हजर राहणाऱ्यांची योग्य ती सारी पूर्वनियो-जित व्यवस्था दोन दिवस अगोदर जाऊन सारी देखभाल श्री. सुभाष चेंदवणकर व संपादक डॉ. श्री. दि. परचुरे यांनी परिश्रमपूर्वक केल्याबद्दल श्रीसाईलीलेतर्फे व भक्तमंडळीतर्फे आम्ही त्यांचे मनःपूर्वक आभार मानतो!

—का. संपादक

गाठीभेटी १६

सुप्रसिद्ध संगीत-दिग्दर्शक श्री. डी. पी. कोरगांवकर

लेखक :– श्री. चंद्रकांत दामोदर सामंत

मुंबईच्या सँडहर्स्ट ब्रिजकडून ह्युजीसरोड मार्गे केम्प्स कॉर्नरकडे जाणाऱ्या रस्त्यावर 'सुखसागर इस्टेट' ह्या बिल्डिंगच्या जवळच 'नवरोझ बिल्डिंग' नावाची एक दगडी इमारत लागते. कोणत्याही गुरुवारी संध्याकाळी ठीक साडेसात वाजता ह्या इमारतीत प्रवेश करून तळमजल्याला समोर गेल्यानंतर तबला व पेटी ह्या वाद्यांच्या संगतीत संथपणे चाललेली श्रीसाईबाबांची व श्रीसाटममहाराजांची सुरेल आरती तुमच्या कानी पडेल. हेच ते सुप्रसिद्ध संगीत-दिग्दर्शक व श्रीसाईभक्त डी. पी. कोरगांवकर उर्फ के. दत्ता (सिनेसृष्टीशी परिचित नाव) ह्यांचे निवासस्थान व खाजगी देवालय.

श्री. डी. पी. कोरगांवकर

श्री. कोरगांवकरांचा जन्म ज्येष्ठ शुद्ध पंचमी शके १८३० (४ जून १९०८) 'गुरुपुष्यामृतयोग' ह्या दिनी सावंतवाडी येथे झाला. लहानपणापासूनच श्री. कोरगांवकरांच्या मनावर त्यांच्या मातोश्री व आजी ह्यांच्या भक्तिचा पगडा बसला व ते श्रीदत्तात्रेयाचे निष्ठावान् उपासक बनले. मुंबईत त्यांचे प्रथम आगमन १९२१ साली फेब्रुवारी महिन्यात झाले. चित्रपट संगीत क्षेत्रात त्यांनी

१९२८ मधे पदार्पण केले व जवळजवळ ४० वर्षे तेथे त्यांनी उल्लेखनीय कार्य केले. आयुष्याच्या ऐन उमेदीच्या काळात अण्णासाहेबांनी – श्री. कोरगांवकरांचे घरगुती नाव – बरेच चढउतार पाहिले, पण त्यांच्या उपास्यदैवतांवरील त्यांची निष्ठा तिळमात्रही कमी झाली नाही.

मुंबईच्या त्यांच्या वास्तव्याच्या सुरुवातीच्या काळात एकदा ते काही कामानिमित्त एका उच्च पोलिस अधिकाऱ्याच्या घरी गेले होते तेथे त्यांनी त्या अधिकाऱ्याला देवघरात श्रीसाईबाबांच्या तसबिरीपुढे ध्यानमग्न बसलेले पाहिले आणि तेथूनच श्री. कोरगांवकरांच्या श्रीसाई उपासनेला खरा प्रारंभ झाला. ही घटना १९३२ साली घडली.

सध्याच्या जागेत शके १८७२ माघ वद्य गुरुप्रतिपदा (२२ फेब्रुवारी १९५१) ह्या दिवशी त्यांनी संगीताच्या साथीवर श्रीबाबांच्या आरतीला सुरुवात केली व गेली पंचवीस वर्षे अव्याहतपणे हा कार्यक्रम प्रत्येक गुरूवारी तसेच रामनवमी, गुरुपौर्णिमा व दसरा ह्या शुभदिनी अत्यंत श्रद्धेने, भाविकतेने व शिस्तीने चाललेला आहे. सदर कार्यक्रम खाजगी स्वरूपाचा असुनही ह्या महोत्सवात सहभागी होण्यासाठी अनेक अडचणींवर मात करून दूर-दुरून भक्त मंडळी येत असतात. एका हाताने पंचारती ओवाळता ओवाळता दुसऱ्या हाताने श्री. कोरगांवकर आरतीचे संचलन मोठ्या तन्मयतेने करीत असतात. अण्णासाहेबांनी लावलेल्या सुरेल व गोड चालीवर चालणारी व साडेसात वाजता सुरू होणारी ही आरती श्रीसाईनाथांच्या व श्रीसाटम-महाराजांच्या जयजयकारात ठीक साडेआठ वाजता संपते. त्यानंतर श्री. कोरगांवकर स्वतःच्या हाताने सर्व भक्त मंडळींना श्रीबाबांची उदी व प्रसाद वाटतात. ह्या प्रसादासाठी त्यांना दरखेपेस १५ शेर चणे लागतात ह्यावरूनच उपस्थितांच्या संख्येची कल्पना येते.

श्री. कोरगांवकरांची दृष्टी एका कलाकाराची व त्याहीपेक्षा एका निःस्सीम उपासकाची असून त्याचा प्रत्यय त्यांच्या उपासनेच्या प्रत्येक बाबतीत प्रकर्षाने जाणवतो. खोलीत प्रवेश करताक्षणी उजव्या हाताला श्रीसाटम महाराजांची व त्याच्या अगदी समोरच्या भिंतीवर श्रीसाईबाबांची तसबीर दिसते. समोरच द्वारकामाईतील लाकडी देव्हाऱ्यासारख्या दिसणाऱ्या देव्हाऱ्यात श्रीबाबांची शिळेवर बसलेल्या मूर्तिची तसबीर असून ती सदैव ताज्या टवटवीत फुलांनी कलात्मकतेने सजविलेली असते. तसबिरीच्या खाली श्रीबाबांचा छोटासा पुतळा आहे व त्याच्या पुढयात त्यांच्या पादुकाची स्थापना केलेली आहे. पादुकांच्या खाली शिरडी येथील समाधिमंदिराची छोटी पण सुबक प्रतिकृती आहे. दोन्ही

बाजूस लाकडी दीपमाळा असून आरतीच्या वेळेस त्यातील दिवे पेटविले जातात. इतरत्र भिंतीवर श्रीगणपती, श्रीसप्तशृंगीदेवी, श्रीसावंत महाराज, ह्यांच्या तसबिरी लावलेल्या आहेत. खोलीतील एकंदर वातावरण मंगल व भक्तिरस पोषक वाटते ह्यात संशय नाही. संतश्रेष्ठ श्री. दासगणुकृत "श्रीसाईस्तवन-मंजिरी" च्या नित्य पठणावर त्यांचा कटाक्ष असून त्या प्रासादिक पुस्तिकेच्या निदान दहाहजार प्रतींचे त्यांनी विनामूल्य वाटप केले आहे.

१९५४ साली मुंबईच्या सेंट झेवियर्स मैदानावर भरलेल्या श्रीसाईभक्तांच्या अखिल भारतीय मेळाव्यात २६ जानेवारी ह्या प्रजासत्ताक दिनी श्री. कोरगांवकरांनी "श्रीसाईगुणानुवाद" ह्या श्री. रामदत्त पाटील लिखित संगीतावर आधारित कार्यक्रमांचे वाद्यवृन्द व नामवंत गायक गायिकांच्या सहाय्याने संचलन केले व सर्वांकडून वाहवा मिळविली. पुढे तोच कार्यक्रम त्यांनी १६ मार्च १९५५ रोजी साहित्य संघ मंदिराच्या सभागृहात, कॉंग्रेसहाऊस जवळील श्री-साईधाम ह्या संस्थेच्या मदतीसाठी सादर केला. स्वयंस्फूर्त व अत्यंत रसाळ अशा १०८ ओव्यांनी बद्ध "श्री साटममहात्म्य" श्री कोरगांवकरांनी ह्यापूर्वीच प्रकाशित केले असून, श्रीसाईबाबांच्या ओव्यांचा त्यांचा संग्रहही लौकरच प्रसिद्ध करण्याचा त्यांचा मानस आहे.

अनेक वऱ्यावाईट गोष्टींशी व विशेषत: अफवांशी निगडीत असलेल्या फ़िल्मी दुनियेतील संगीतक्षेत्रात जवळजवळ तीन तप वावरूनही कुटुंबवत्सल कोरगांवकरांनी तेथील अनेक मोह कटाक्षाने टाळून आपल्या भक्तिची ध्वजा गेली पंचवीस वर्षे सतत फडकत ठेविली आहे. श्रीसाईबाबांच्या व श्रीसाटम-महाराजांच्या आशीर्वादाने अण्णासाहेबांना दीर्घायुरारोग्य लाभून त्यांच्या हातून उत्तरोत्तर अशीच सेवा घडो ही त्या सर्वव्यापी परमेश्वराचे चरणी प्रार्थना !

मी प्रत्यक्ष पाहिलेले साईनाथ महाराज

● अनंत जयदेव चितांबर, अहमदनगर

● शिर्डी येथे अवतीर्ण होऊन तेथेच जगदुद्धारासाठी देह ठेवून आर्त जनांच्या इच्छा तृप्त करून त्यांचे दुःख नाहीसे करून त्यांच्या मनाला शांति देणारे 'श्रीसाईबाबा' समाधिरूपाने नित्य सदोदित साक्षित्वाने आजही शिर्डीत रहिवास करीत आहेत व सर्वव्यापित्वाने त्यांच्या प्रत्येक भक्तास कृपेचा अनुभव

देत आहेत. हे सांगण्याची आवश्यकता नाही. त्यांनी देह ठेवून आता ५७ वर्षे होत आहेत पण बाबा शिर्डीसच आहेत. ते कालातीत आहेत. ते जाणार कोठे? त्यांचा भक्त कोणत्याही ठिकाणी तो जगात असला तरी तो जेथे त्यांचे स्मरण करील तेथे ते असतातच. त्यांच्याकडे ते धावत जातात. त्यांच्या भक्ति-प्रेमाला ताबडतोब प्रतिसाद मिळतो. अशा श्रीसाईबाबांना यथामति सुमनोद्भव स्तुतिसुमने अर्पण करून, त्यांच्या चरणी लीन होऊन त्यांना आठवावे हृदयात भावावे व त्यांना शरण जावे या प्रबल इच्छेने त्यांच्या विषयी हे प्रत्यक्ष पाहिलेले मी वर्णन करीत आहे. हे कथित त्यांच्या चरणी नम्रभावाने अर्पण करतो.

मी सव्वा वर्षांचा असताना (म्हणजे सन १९१२ साली) माझ्या वडि-लांची बदली शिर्डी येथे झाली व माझे वडील सन १९२८ पर्यन्त शिर्डी येथेच राहिले. शिर्डी येथे माझे वडील तेथील प्राथमिक शाळेचे १४ वर्षे हेड-मास्तर होते. ही शाळा अद्यापहि मारुतीच्या देवळाजवळ आहे. अर्थात माझे बालपण शिर्डी येथे गेले. श्रीसाईबाबांनी सन १९१८ च्या विजयादशमीस देह ठेवला. मी त्यावेळीं शिर्डीलाच होतो. त्यावेळी माझे वय आठ वर्षांचे पूर्ण होते. अगदी बालपणात नव्हे, पण माझ्या ७ व ८ व्या वर्षापासूनची मला साईनाथ महाराजांच्या सहवासाची संपूर्ण आठवण आजही होते. नित्य रोज द्वारकामाईत जाऊन त्यांच्या चरणांवर मस्तक ठेवून दर्शन घेणे, तेथील आर-त्यांना हजर राहून आरत्या म्हणणे, त्यांचे फिरणे, येणे, जाणे, गावात भिक्षा मागणें, त्यांनी जनानां दर्शन देणे, ह्या सर्व गोष्टी मी समक्ष पाहात होतो. त्यांच्या जवळच्या महान् भक्तांच्या मेळाव्यात द्वारकामाईत त्यांचे बसणे, उठणें, चिलीम ओढणे, इत्यादि गोष्टी आजही माझ्या डोळ्यासमोर उभ्या आहेत. द्वारकामाईत दासगणू महाराजांच्या मार्गदर्शनाखाली साईबाबांच्या समोर (त्यावेळी माझ्याच वयाचे असलेले) तुकारामबुवा आजेगांवकर यांचे झालेले कीर्तनही मी ऐकले ते आजही मला आठवते. श्रीसाईनाथ महाराजां-च्याजवळ जे भक्त बसत होते ते मी लहानपणी पाहिले आहेत. काकासाहेब दीक्षित, जोग, माधवराव देशपांडे, तात्या कोते पाटील, गोपाळराव बुटी, अब्दुलबाबा, दाभोळकर, पुरंदरे, दासगणू महाराज. दाजीसाहेब अवस्थी (सांप्रतचे साईभक्त काकासाहेब अवस्थी यांचे वडील) इत्यादि भक्तगण समक्ष पाहण्याचे भाग्य मला मिळालेले आहे. ह्या सर्व गोष्टींचे व साईबाबांचे द्वारकामाईतील बसणे, शेजारतीच्या वेळचे चावडीतील बसणे, ही दर्शने आजही माझे मनःचक्षू घेत असून मला कृतार्थ करीत आहेत.

हे कशामुळे घडले ? हा योगायोग अपूर्व तर खराच. अनेक जन्मातील सुकृताची जोडी बरोबर असेल म्हणून तर श्रींनी हे दर्शन देण्याचे भाग्य माझ्या वाट्यास आलेले असावे. मी तर त्यावेळी आठ वर्षांचाच बालक. पण बाबांचे प्रत्यक्ष झालेले दर्शन व त्यांचा मिळालेला आशीर्वाद या गोष्टींना माझे मन वाहिले असल्याने, त्यांच्याच कृपेने ह्या गोष्टींचा मला कधीही विसर पडणार नाही. ह्या गोष्टी अविस्मरणीय खऱ्याच पण त्यामुळेच मी त्यांच्या जवळ जाऊ शकेन एवढेच मात्र मला वाटते, आणि त्यासाठीच त्यांनी मला बालवयात प्रत्यक्ष दर्शनाचा लाभ दिला व त्यांच्या स्मृतीची ज्योत सतत माझ्या हृदयात ठेविली, हीच त्यांची कृपा.

स्वयंभू अखंड प्रकाशाची ज्योत स्वयंपूर्णतेने श्रीसाईबाबांच्या समाधिरूपाने सर्व मानवाना प्रकाश देत असून, प्रत्यही अनुभव देत आहे. साईनाथमहाराज प्रत्यक्ष सर्वश्रेष्ठ परमात्मा आहेत. ते मानव नव्हेत. ते पिशाच्च नव्हेत. ते कोणतीही इतर देवता नव्हेत, तर ते प्रत्यक्ष श्रीरामचंद्रप्रभु, श्रीकृष्णपरमात्मा, श्रीगुरुदेवदत्त, सनातन परमपुरुष, प्रत्यक्ष शिवशंकर असे सर्वलोकमहेश्वर आहेत. श्रीमद् भगवद्गीतेतील परमपुरुष, अव्यय परमात्मा, सर्वगत परब्रम्ह याचे वर्णन श्रीसाईबाबांना लागू पडते हे सांगणे नलगे. हा प्रत्यक्षानुभव भक्त मिळवीत आहेत. बालपणात पाहिलेले त्यांचे रूप आठवून हर्षित झालेल्या माझ्या चित्तात त्यांना तत्त्वतः जाणण्याची तळमळ वाढवून त्यांचा कृपाप्रसाद होण्याच्या मार्गावर राहण्याचा बुद्धियोग तेच देणार आहेत यात मी निस्संदेह आहे. बाबांना मानव समजणारे अज्ञानी होत.

"जया मनीं जैसा भाव। तया तैसा अनुभव" – ही त्यांच्या आरतीतील एक ओवी आहे. ह्या उक्तीचा अनुभव श्रीसाईनाथ महाराजांच्या भक्तीत येतो. तुम्ही कोणत्याही देवतेचे (कुलदेवता इत्यादि) भक्त असा, त्या स्वरूपात श्रीसाईबाबा तुम्हास दिसतात व दृष्टांतही देतात, (स्वप्नात देखील) असा अनेक भक्तांचा अनुभव मी अशा अनेक भक्तांकडून ऐकलेला आहे; आणि माझा स्वतःचाही तोच अनुभव आहे. हा अनुभव ज्ञानप्रकाश देऊन मार्गदर्शन करीत असतो. येथे अनन्ययोगाचा आश्रय पाहिजे. कारण श्रीसाईनाथ महाराज सर्वव्यापी परमात्मा आहेत.

आमची आई बाबांचे दररोज दर्शन घेत असे; अन् नेहमी बाबांच्या चरणांवर हळदकुंकू वाहून नमस्कार करीत असे. एकदा तिने बाबांना विचारले की, हळदकुंकू चरणावर वाहिलेले तुम्हास आवडते काय ? तेव्हा बाबा म्हणाले, मला भक्तीने काहीही वाहिले तरी ते मला आवडते. बाबा आमच्या आईकडे

कधी कधी दक्षिणा मागत. तेव्हा आमच्या वडिलांकडून चार आणे घेऊन ती बाबांना दक्षणा नेऊन देत असे. आमच्या आईस बाबांच्या सेवेचे फल असे मिळाले की, तिच्या अंतकाली तिची प्रज्ञा स्थिर राहून राम, राम, राम अशा नावाचा उच्चार करीत करीत तिने देह सोडला.

आमच्या वडिलांचीही बाबांवर नितांत श्रद्धा होती. ते बाबांना साक्षात् परमेश्वरच मानीत असत. एकदा पहाटेच्या आरतीनंतर बाबा चावडीतून मशिदी कडे जाण्यास निघाले असता, बाबांनी आमच्या वडिलांच्या डोक्यात त्यांच्या हातातील सोटा मारला. त्यामुळे डोक्यास एक खोच पडली. पण आमच्या वडिलांनी बाबांचा हा प्रसाद मानला व बाबांच्याच उदीने ती जखम भरून काढली. जखम आपोआप बरी झाली. नंतर पंधरा दिवसांनी वडिलांना पगारात दरमहा रु. १५।– ची वाढ (बढती) मिळाल्याचा हुकूम आला. बाबा रागावले की तो महान् प्रसाद भक्त मानीत असत. हे मी स्वतः पाहिलेले आहे. आणि खरोखरच बाबांच्या रागावण्याचे फल म्हणजे त्या मनुष्याचा उत्कर्ष असा अनुभव असे.

श्रीबाबांच्या कृपालीलेचे मला व आमच्या कुटुंबियांना जे कित्येक अनुभव नेहमी आले ते अनेक लेखातून वर्णावे लागतील. ते साईलीला मासिकातून प्रसिद्ध करण्यास बाबाच आता मतिप्रकाश करीत आहेत.

अनेक धर्मांचे लोक श्रीसाईबाबांच्या दर्शनास येत होते हे मी स्वतः पाहिलेले आहे. आजही हेच चालू आहे. ही तर बाबांची अगम्य लीला ! जात धर्म, वर्ण यांचा काहीही संबंध त्यांच्याशी नव्हता. कोणी कुतूहलाने जरी त्यांना पाहण्यास आला तरी त्यांचे सर्व पूर्वग्रह नाहीसे होऊन ते नतमस्तकच होत असत.

श्रीसाईबाबांची मूर्ति (स्वरूप) गंभीर असे. त्यांच्या गंभीरपणाचे वर्णन शब्दांनी करणे शक्य नाही. दर्शनास येणारा मनुष्य कोणत्याही पंथाचा वा धर्माचा असो, तो हिंदु संन्यासी किंवा मुसलमान मौलवी असो, त्याचा अभिमान श्रीसाईबाबांना समक्ष पाहिल्यानंतर एक क्षणभरही टिकत नसे. श्रीसाईबाबांच्याकडे ते सर्व इतक्या भावप्रकर्षाने आकर्षित होत असत की, 'नेति नेति' असेच वर्णन त्याना श्रीसद्गुरु सच्चिदानंद साईनाथ महाराजांविषयी करावे लागे; व ते त्यांचे दर्शन घेत. त्यांचा धर्माभिमान पार विरघळून जात असे. बाबांना मुसलमान म्हणावे तर त्यांनी आडवे तीन रेषांचे चंदनगंध त्यांच्या विशाल भव्य कपाळावर कपाळभरून लावलेले, जवळच अखंड अग्निकुंड धडाडत पेटलेले, दर्शनास येणाऱ्या लोकाना 'अल्ला अच्छा करेगा।' या शब्दांत आशीर्वाद देणे

घणघण घंटानादात दररोजच्या पहाटेची, दुपारची, रात्रीची शेजारती ह्या आरत्या होणे (आता आजही त्याच म्हटल्या जातात) ह्या गोष्टी पाहिल्या की बाबा कोणत्या धर्माचे होते याचा पत्ता (लौकिक रीत्या) कोणालाही लागला नाही. मुसलमान कुराण वाचीत तर बाबांच्या समोर सनातनी वैदिक ब्राम्हण वेदसंहिता ही म्हणत. हे मी पाहिलेले सांगतो आहे, ऐकलेले नव्हे. परब्रम्ह साकार स्वरूपात कसे अवतरते हे त्यांचे रूप लहानपणी समक्ष पाहिल्याने त्यानंतर अनेक वर्षांनी त्यांच्या अभ्यासाने, त्यांच्या कृपेने मनात ठसू लागले आहे. ब्राम्हीस्थिती, जीवन्मुक्त अवस्था, विदेही अवस्था, यांची का प्रत्यक्ष चित्रे काढता येतील ? पण असे सद्गुरु पाहिले व त्यांचे ध्यान सतत केले की, त्यांचे याप्रमाणे स्वरूप कळण्यास ते त्यांच्या भक्तास योग्यकाला-नंतर समर्थ करतात. ही त्यांची खरी लीला ! संत दासगणू महाराज यांनी प्रत्यक्षानुभवाने 'शिर्डी माझें पंढरपूर। साईबाबा रमावर।' ही अभंगवाणी लिहून बाबांचे वर्णन केले यात आश्चर्य मानण्याचे काय कारण ?

श्रीसाईनाथ महाराज हे प्रत्यक्ष अवधूत आहेत आणि त्यांच्या आरतीत 'दत्तावधूता, साईअवधूता' हे केलेले वर्णन यथार्थ आहे. भागवत पुराणातील ११ व्या स्कंधात अवधूतांच्या गुणांचे वर्णन केलेले आहे ते सर्व पूर्णपणे श्रीसाई-बाबांना लागू पडते. श्रीदत्तदेवच शिरडी येथे श्रीसाईबाबांस्वरूपाने येऊन राहिले आहेत. मला साईबाबा असे दिसतात.

श्रीसाईनाथ महाराजांनी मानवांचा तर उद्धार केलाच. पण त्यांच्या दर्शनास आलेल्या एका हिंस्त्र पशूचा (वाघाचा) ही त्यांनी उद्धार केला. त्या वाघाचे द्वारकामाईत बाबांच्या समोर झालेले निर्वाण मी समक्ष पाहिले आहे. ज्ञानाची अनुभूती यथाकाल येण्याच्या हेतूनेच मला हे दृश्य शिरडीस पाहाण्यास मिळाले. ही बाबांची मजवर फार मोठी कृपा होय. ती घटना अशी. एके दिवशी श्रीसाईनाथ महाराज द्वारकामाईत दुपारची आरती होण्या-पूर्वीच्या सकाळच्या वेळी कठड्यास टेकून बसले असताना, खालच्या पटांग-णांत पारध्यांनी बैलगाडीत बांधून आणलेल्या वाघाचा खेळ झाला. बैलगाडीतून उतरवून बांधलेल्या अवस्थेत त्या वाघास त्याचा खेळ दाखविण्यासाठी तेथें आणले होते. त्याचा खेळ संपताच वाघाच्या मालकास वाघास बाबांचे दर्शन पायरीवर डोके ठेवून घेण्यास सांग असे उपस्थित असलेल्या काहीजनांनी सांगि-तले. तसे करण्यास वाघाच्या मालकाने वाघास खुणावताच त्या वाघाने द्वारका-माईतील पहिल्या खालच्या पायरीवर बाबांच्या दर्शनासाठी एखाद्या माणसा-प्रमाणेच डोके ठेवले. तो काय आश्चर्य ! वाघ निर्वाण पावला. पंचत्वास गेला. धडपड नाही काही नाही. बाबांनी त्यास त्या देहातून मुक्त केले. वाघाचे

कलेवर तसेच कोलांडते झाले. वाघ मेला म्हणून वाघाचा खेळ करून पोट भरणारा पारधी रडू लागला. कारण त्याचे चरितार्थाचे साधन मावळले होते. खेळ पाहणारे लोक त्यास म्हणू लागले, अरे तुझ्या वाघाने मुक्ति मिळविली. त्याचे भाग्य थोर. बाबांनी त्यास नेले. रडू नकोस. यावेळी श्रीसाईबाबांना कोणीही काहीही विचारू शकला नाही. काय ते गांभीर्य आणि करुणा ही ! त्रैलोक्यातही सापडणार नाही. त्यांच्याकडे पाहिल्यावर निर्माण होणार भाव अनिर्वचनीयच ! हे दृश्य पाहिले त्यावेळी मी अल्पवयी असल्याने त्याचा अर्थ मला त्यावेळी ज्ञात झाला नाही. आता माझ्या मनात मात्र असे विचार येतात की असे श्रीसाईबाबांचे दर्शन घेताना माझे निर्वाण घडविण्याचे भाग्य त्यांनी मला द्यावे. की ज्यात प्रवेश झाल्यानंतर पुनः परत येणे नाही. श्रीसाईनाथ महाराज हेच ते स्वतः परमधाम, व तेच ते स्वतः पुरुषोत्तम परमात्मा. अशावेळी श्रीज्ञानेश्वर महाराजांच्या अमृतवाणीच्या ओवीत सद्गुरुकृपेचे वर्णन उद्धृत करून हे कथित श्रीसाईचरणीं अर्पण करून संपवितो.

मज हृदयीं सद्गुरु । जेणें तारिलों संसारपूरु ।
म्हणोनि विशेषें अत्यादरु । विवेकावरी ।।
जय जय वो शुद्धे । उदारे प्रसिद्धे ।
अनवरत आनंदे । वर्षतिये ।। (ज्ञानेश्वरी)

श्रीसाईबाबा व गलेफ

• सदाशिव य. शृंगारपुरे

सुमारे २०–२५ वर्षांपूर्वीची गोष्ट. माझा थोरला मुलगा त्यावेळी एस्. एस्. सी. परीक्षा पास झाला. परीक्षा पास झाल्यानंतर त्याला बाबांच्या दर्शनाला शिरडीला पाठविण्याचा माझा मनोदय होता. तो योग बाबांनी जुळवून आणलाच. बाबा भक्ताची कामना पूर्ण करण्यास सदैव तत्पर असतात. त्याच्या मावशीचा शिरडीला जाण्याचा अचानक बेत झाला. त्याप्रमाणे तिने आम्हाला अंधेरीहून निरोप पाठविला की, "आम्ही बुधवारी रात्रीच्या गाडीने शिरडीला जाणार आहोत. तेव्हा आमच्याबरोबर श्रीकांतला शिरडीला पाठविण्याचा तुमचा विचार असल्यास त्याला येथे (अंधेरी) बुधवारी दुपारी पाठवा म्हणजे रात्रीच्या गाडीने आम्हाला निघता येईल." वरील निरोप मला फक्त ५–६ दिवस अगोदर मिळाला. श्रीदासगणूंची 'स्तवन मंजिरी' मी दर गुरुवारी

चित असे, व आहे. तिच्या शेवटच्या पानावर दिलेले गलेफाचे माप माझे क्ष वेधून घेई. तेव्हा माझ्या मनात त्यावेळी असा विचार आला की, "अनायासे संधि चालून आली आहे तेव्हा मुलाबरोबर गलेफ पाठवावा व बाबांच्या समाधीवर घालावा." मला गलेफासंबंधी विशेष माहिती नव्हती व मी गलेफसुद्धा कधी पाहिला नव्हता. गलेफ शिवून घेण्यास फारच थोडा अवधी होता. ३–४ दिवस शिंपी शोधण्यास माझा वेळ फुकट गेला, कारण ज्या ज्या शिंप्याकडे मी जाई तो म्हणे की मला गलेफ शिवता येत नाही. एका शिंप्याने तर मला सांगितले की तुम्ही गलेफ आणून द्या म्हणजे तो बघून मी तुम्हांला गलेफ शिवून देईन.' मी त्याला म्हणालो, 'मी गलेफ बघितलेला नाही व तो मी तुम्हाला कुठून आणून देणार ?" रविवारी रात्रीपर्यंत गलेफ शिवणारा शिंपी मला आढळला नाहीं तेव्हा मी निराश झालो. बुधवारला २–३ दिवसांचा अवधि होता. सोमवारी सकाळी मी सहज पुनः एकदा प्रयत्न करावा म्हणून बाहेर पडलो. सोमवार असल्यामुळे कापडाची बरीच दुकाने बंद होती. परंतु त्या दिवशी "गोविंदराव आणि कं." म्हणून एक कापडाचे दुकान उघडे होते म्हणून मी त्या दुकानांत शिरलो. त्या दुकानाचे मालक माझ्या परिचयाचे होते. त्यांनी मला पहाताच "काय हवं आहे म्हणून चौकशी केली. माझ्या सांगण्याप्रमाणे त्यांनी गलेफाचे कापड दाखविले. परंतु मी त्यांना म्हणालो, 'गोविंदराव, मी कापड घेऊन काय करू ? मला गलेफ शिवणारा शिंपी मिळाला नाही. ते म्हणाले 'तुम्हांला शिंपी हवाय का ? त्यांनी तावडतोब आपल्या नोकराला पाठवून जवळच असणाऱ्या एका गुजराती शिंप्याला बोलावून घेतले. मी तर आश्चर्यचकित झालो. त्या शिंप्याने मला कापड किती व कसे लागेल व गलेफ सुंदर दिसावा म्हणून काय करावयास हवे ते सांगितले. त्याप्रमाणे कापड घेऊन त्या शिंप्याने मला दुसऱ्याच दिवशी (मंगळवारी) गलेफ सुंदर शिवून दिला. दुसऱ्या दिवशी (बुधवारी) मुलगा गलेफ घेऊन अंधेरीस गेला. बाबा भक्ताची कामना पूर्ण करतात. बाबांची लीला अगाध आहे.

☆

श्रीसाईकृपेची एक कथा:

नास्तिकाचे आस्तिक बनले —

निवेदक:- श्री. चंद्रकांत दामोदर सा[illegible]

शिरडी संस्थानचे माजी अध्यक्ष तसेच "श्रीसाईलीला" मासिकाचे मा[illegible] संपादक डॉ. केशव भगवंत गव्हाणकर ह्यांचे चिरंजीव श्री. हरेंद्र उर्फ [illegible] हे गेल्या एक नोव्हेंबरपासून मुंबईतील क्राऊनमील येथे नोकरी करीत आह[illegible] तत्पूर्वी ते सिंदीया ग्रुपमधील "कॅव्हेंटेक्स" ह्या कंपनीत होते. तेथे असता[illegible] काही दिवसापासून त्यांना नोकरीतून कमी करणार असल्याच्या बातमी[illegible] कुणकुण लागली होती. अर्थात बापूंना ह्याचे मनस्वी वाईट वाटत होते[illegible] पण आश्चर्याची गोष्ट म्हणजे त्यांच्यापेक्षा त्यांचे मॅनेजर श्री. कामत ह्यांची बेचैनी वाढली होती. श्री. गव्हाणकरांसारख्या कर्तबगार मनुष्याला मुक[illegible] लागणार ह्या विचाराबरोबरच श्री. कामतांना राहून राहून आश्चर्य वा[illegible] होते ते हे की, डॉ. गव्हाणकरांसारख्या श्रीसाईभक्तांच्या मुलावर हा प्र[illegible] का यावा ?

१२ ऑक्टोबर १९७५ ची गोष्ट. श्री. कामत माहीम येथील आपल[illegible] राहत्या जागेतील गॅलरीत विचारमग्न असता त्यांना खाली एक उंच विप्[illegible] असा फकीर दिसला. त्याच्या थोडे पलीकडे एक म्हातारा व त्याच्या बरो[illegible] तीन मुलेही त्यांनी पाहिली. तितक्यात कोणीतरी दयाळू गृहस्थाने त्या म्हा[illegible] ऱ्याला व त्याच्या मुलांना जेवण पाठविले. ते पाहून श्री. कामत ह्यांनीही [illegible] फकीरासाठी नोकराबरोबर खाली जेवण पाठविले. तेव्हा घरात टेलिफोन[illegible] घंटा खणखणली. श्री. कामत टेलिफोन घेऊन गॅलरीत परतेपर्यंत तो फकी[illegible] तो म्हातारा व तीन मुले तेथून दिसेनाशी झाली होती. श्री. कामत [illegible] घटनेचे आश्चर्य करीत असता त्यांच्या दरवाज्याची बेल वाजली. दार उघड[illegible] क्षणी त्यांना श्री. बापू गव्हाणकर समोर दिसले व त्यांच्या तोंडून त्या[illegible] मिळालेल्या नव्या नोकरीची बातमी ऐकून तर त्यांच्या आनंदाला व आ[illegible] र्याला पारावार उरला नाही. श्रीसाईबाबांनी ह्या प्रसंगाने आपल्या अस्तित्वा[illegible] जाणीव करून दिल्यापासून श्री. कामत ह्यांच्या विचारात अंतर्बाह्य ब[illegible] घडून आला व त्यादिवसापासून ते श्रीसाईबाबांचे उपासक बनले.

संत नामदेव

(ज. २६ ऑक्टो. १२७० – ३ जुलै १३५०)

लेखक : गणेश विष्णु कवीटकर, एम्. ए.

कवि, संत, भागवतधर्मप्रसारक. नामदेवांच्या पूर्वीच्या सहा पिढ्या परभणी जिल्ह्यातील नरसी बामणी ह्या गावी झाल्या. त्यांचे मूळ पुरुष यदुशेट शिंप्याचा व्यवसाय करीत असत. नामदेवांची पितृपरंपरा अशी : यदुशेट – हरिशेट – गोपाळ शेट – गोविंदशेट (बंधु रघुनाथशेट) – नरहरीशेट – (बंधु जीवाजी शेट) – दामाशेट – नामदेव. पंढरीचा पांडुरंग हे नामदेवांच्या कुळातील आराध्यदैवत होते आणि ग्रामदेव नरसिंह हे कुलदैवत होते. नामदेवाचे वडील दामाशेट यांचे लग्न कल्याणी येथील गोमाशेटची कन्या गोणाबाई हिजबरोबर झाले. उभयतांची गोत्रे अनुक्रमे भारद्वाज व गार्गिज होती. कऱ्हाड नजीक कृष्णतीरावर असलेले नरसिंहपूर हे नामदेवांच्या पूर्वजांचे गाव होय असे एक मत आहे. पण ते बरोबर नाही. कारण परभणी जिल्ह्यातील नरसीच्या परिसरातील नामदेवांचे आजोळ कल्याणी (काणणी) हे बामणीपासून तीन कोसावर आहे व ज्या गावी नामदेवांना गुरुपदेश झाला, तो आवंढ्या नागनाथ नरसीपासून आठ-दहा कोसावर आहे. त्याप्रमाणे नामदेवांच्या जीवनाशी संबंधित असलेली गावे कऱ्हाडनजीक वसलेल्या नरसिंगपूराचे परिसरात दाखविता येत नाहीत. ह्या नरसी गावी दामाशेटीस प्रथम आऊबाई नावाची कन्या झाली. पुढे बरीच वर्षे पुत्रसंतान नाही म्हणून दामाशेटींनी नरसी गाव सोडले व पंढरपूर येथे स्थायिक झाले. त्यांस पुत्रप्राप्ति झाली. मुलाचे नाव नामदेव ठेवण्यात आले. ह्या घराण्यात विठ्ठलभक्ती पूर्वापार चालत आली असल्यामुळे अगदी बालपणापासून विठ्ठलभक्तीचे संस्कार नामदेवाच्या मनावर घडले. या बालभक्ताच्या प्रेमपाशात गोवलेल्या विठ्ठलाने पाषाणाची डोल टाकून नामदेवांच्या हातचा नैवेद्य स्वीकारला अशी त्यांच्या उत्कट भक्तिविषयी एक आख्यायिका आहे. वयाच्या अकराव्या वर्षी गोविंदशेट सदावर्ते यांच्या राजाई नावाच्या कन्येशी नामदेवांचा विवाह झाला. तिच्यापासून नारायण, महादेव, गोविंद आणि विठ्ठल हे चार मुलगे व लिंबाई नावाची एक मुलगी अशी पाच आपत्ये त्यांना झाली. अशा प्रकारे नामदेवांचा संसार, व त्याबरोबरच कुटुंबाच्या गरजा वाढत चालल्या. ह्या उलट नामदेव संसाराविषयी विरक्त